

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради
Комунального закладу вищої освіти
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»
Голова Вченої ради
Л. К. Задорожна
(протокол № 2 від «10» березня 2022 р.)

Ректор Комунального закладу вищої
освіти
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»
Л. К. Задорожна
(наказ від «02» 2022 р. № 012/22-00)

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ СУПЕРВІЗІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ ТА КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Загальні положення

Це Положення визначає методичні та організаційні засади проведення супервізії у закладах загальної середньої освіти Одеської області.

1. Основні поняття:

Супервізія – професійна підтримка та допомога педагогічним працівникам та керівникам закладів загальної середньої освіти, що передбачає комплекс заходів із психолого-педагогічного та методичного супроводу в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» (далі – НУШ).

Супервізор – фахівець з високим рівнем кваліфікації та успішним досвідом роботи, який здійснює свою діяльність з метою аналізу професійних труднощів, надання професійної допомоги, психологічної підтримки, стимулювання професійного та особистісного розвитку педагогічних працівників та керівників закладів загальної середньої освіти.

Супервізант – фахівець, який добровільно у діалозі з супервізором здійснює аналіз професійних труднощів та пошук шляхів їх вирішення.

2. Принципи супервізії:

- *добровільність* – здійснення процесу супервізії за особистою згодою супервізанта;
- *гуманізм і людиноцентризм* – побудова взаємодії суб'єктів супервізії на гуманістичних цінностях, визнання пріоритету прав і свобод людини, особистісної гідності;
- *прозорість* – забезпечення вільного доступу суб'єктів супервізії до матеріалів вивчення, надання права кожному учаснику на висловлення власної точки зору; надання повної інформації супервізанту щодо особливостей проведення супервізії, надання повної інформації супервізору щодо обставин професійної діяльності, які дотичні до запиту;
- *конфіденційність* – нерозголошення інформації, довірливість, збереження приватності при проведенні супервізії;
- *об'єктивність* – неупереджене ставлення супервізора до результатів роботи педагогічних працівників, їх труднощів та ймовірних проблем;
- *партнерська взаємодія* – міжсуб'єктна рівність, взаємодія учасників супервізії на основі діалогу, забезпечення права вибору і усвідомлення відповідальності за нього, спільний пошук шляхів покращення освітнього і управлінського процесів;
- *індивідуальний підхід* – толерантне ставлення до всіх суб'єктів супервізії, спрямованість на підтримку і надання консультативної допомоги у вирішенні виявлених у процесі супервізії професійних проблем;
- *відповідальність* – свідоме ставлення супервізора до виконання завдань, функцій та ролей покладених на нього при проведенні супервізії, свідоме ставлення супервізанта до процесу супервізії, виконання суб'єктами супервізії взаємних зобов'язань;

- *прогностичність* – спрямованість процесу і результатів супервізії на актуалізацію та повноцінний прояв професійних та особистісних компетентностей фахівців в конкретно визначеній перспективі;
 - *розвивальний характер* – мотивація суб'єктів супервізії на активізацію їхнього професійного розвитку, самовдосконалення, використання можливостей самоосвіти, сучасних технологій навчання;
 - *рефлексивність* – здатність супервізора усвідомлювати важливість і відповідальність своєї діяльності як наставника, консультанта, фасилітатора; сприяння, підтримка, консультування суб'єктів супервізії щодо формування у них навичок професійної рефлексії, здатності об'єктивно оцінювати результати своєї діяльності, бачення шляхів подальшого професійного розвитку;
 - *надійність і валідність* вимірювання результатів супервізії – використання сучасних перевірних методів дослідження, об'єктивність трактування результатів, обов'язковість фіксації процесу та результатів супервізії.
- Опрацьовані в ході супервізії матеріали, висновки і рекомендації носять конфіденційний характер і можуть набути публічності лише за згоди педагогічних працівників.

3. Нормативно-правове забезпечення супервізії:

Конституція України; Закони України: «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; Указ Президента України від 25.06. 2013 № 344 «Про схвалення Національної стратегії в Україні на період до 2021 року»; Постанови Кабінету Міністрів України: від 04.04.2018 № 237 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»; від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 559-р «Про внесення зміни до пункту 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 17»; розпорядження Кабінету міністрів України № 988-р від 14.12.2016 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»; Статут КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»; проект Типового положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа», затверджений Міністерством освіти і науки України; накази МОНУ від 18.10.2019 № 1313 «Деякі питання організації та проведення супервізії» та від 04.03.2020 № 346 «Про внесення змін до Програми проведення супервізії».

Мета, завдання, форми та методи проведення супервізії

4. Метою проведення супервізії є психолого-педагогічний та методичний супровід педагогічних працівників закладів освіти, спрямований на їх професійний та особистісний розвиток, подолання ними власних професійних труднощів і удосконалення професійних компетентностей відповідно до завдань НУШ.

5. Основні завдання проведення супервізії:

- консультування педагогічних працівників з актуальних питань щодо впровадження Концепції «Нова українська школа», реалізації освітніх програм і навчальних планів, організації безпечного та інклюзивного освітнього середовища, впровадження сучасних методик і технологій навчання, використання інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій;
- зміцнення позитивної самооцінки і професійної самоідентифікації педагогічного працівника, зменшення рівня професійного стресу та запобігання емоційного вигорання;
- розвиток життєстійкості, психоемоційна підтримка педагогічних працівників у подоланні складних обставин, стимулювання до особистісного зростання;
- сприяння налагодженню партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу задля реалізації завдань НУШ, побудови демократичної моделі управління закладом освіти;
- розвиток культури і практики створення та діяльності професійних спільнот;
- коригування процесу професійного розвитку педагогічних працівників, стратегії та організації методичної роботи, науково-методичної підтримки та роботи з персоналом у закладах освіти;
- здійснення індивідуального супроводу педагогічних працівників, що спрямований на розвиток їх професійних компетентностей, спонукає до процесу самоосвіти і самовдосконалення.

6. Основні види та форми проведення супервізії:

Навчальна (наставницька) супервізія — супервізія, мета якої полягає в тому, щоб допомогти супервізанту в оволодінні конкретними методами, навичками або підходами для досягнення очікуваного результату в професійній діяльності.

Консультаційна супервізія — супервізія, спрямована на обговорення індивідуальних потреб супервізованого та/або покликана сприяти розв'язанню спірних ситуацій у роботі.

Підтримуюча супервізія — супервізія, орієнтована на стабілізацію психоемоційного стану супервізанта, зміцнення життєвих сил та ресурсів подолання складних обставин.

Індивідуальна форма проведення супервізії передбачає ознайомлення супервізора з результатами самооцінювання педагогічного працівника та обраними ним пріоритетами для професійного розвитку, спостереження за

його діяльністю, проведення наставницької бесіди, підтримка у створенні плану професійного розвитку.

Групова форма проведення супервізії передбачає роботу супервізора з групою педагогічних працівників (5-12 осіб) для обговорення кращих практик, труднощів у професійній діяльності, пошуку шляхів їх вирішення, а також можливостей для подальшого розвитку.

Інтервізія – певна форма групової супервізії, що проводиться серед колег. У неї немає постійного супервізора, оскільки члени групи по черзі беруть на себе роль супервізора і таким чином забезпечують супервізію одне для одного. Усі члени групи несуть однакову відповідальність за процес супервізії. Проводиться в групах, які вже мають досвід супервізії.

Командна супервізія здійснюється для професійних команд (неформальних об'єднань фахівців), проектних команд, з метою удосконалення ефективності роботи команди.

Супервізія організації призначена для прояснення перепонів розвитку організації як системи і удосконалення її роботи.

7. Методи та техніки проведення супервізії

Методи за джерелом інформації:

словесні: індивідуальна бесіда (бесіда з осмислення, бесіда з планування), діалог, дискусія, пояснення, аналіз педагогічних ситуацій);

наочні: спостереження, самоспостереження, демонстрація, презентація із застосуванням комп'ютерних технологій;

практичні: інтерактивні вправи, тренінгові вправи, ділові ігри, ігри-стратегії, моделювання.

Техніки організації процесу взаємодії супервізора і супервізанта:

- *формування стійких робочих відносин* на основі використання в процесі контракт, емпатію, рефлексію, зворотний зв'язок тощо;

- *контрактування* — контракт встановлює чітку робочу угоду як рамку для супервізійних відносин і є основою для забезпечення якості;

- *діалог* на основі щирої цікавості й прагнення до взаєморозуміння супервізора і супервізанта;

- *евалюація процесу* зосереджена на оцінці за попередньо узгодженими критеріями характеру процесу та досягнутих результатів;

- *розширення теоретичних знань*, які пов'язані з конкретною ситуацією супервізанта/супервізантів;

- *зворотний зв'язок* — надання інформації один одному щодо власних думок, станів, відчуттів, викликаних поведінкою партнера зі спілкування;

- *фокусування на проблемах* — поділ проблеми на підпроблеми, щоб зробити їх більш конкретними та видимими;

- *метакомунікація* — комунікація про різні аспекти комунікації;

- *метарефлексія* — рефлексія про результат та процес рефлексії (рефлексія подвійної петлі);

- *модерація процесу* — цілеспрямоване використання різних методів для структурування процесу та досягнення поставлених цілей;

- *рефлексія* — аналіз власних думок, потреб і почуттів, що пов'язані з предметом обговорення у супервізії або самою супервізією;
- *емпатія* — це спосіб розпізнати емоційний стан супервізанта зсередини й відокремити його від власної емоційної відповіді супервізора;
- *груповий процес* — виявлення та підкреслення «паралельного процесу», коли супервізійні відносини «тут і тепер» віддзеркалюють взаємозв'язок між супервізантами та іншими суб'єктами освітнього процесу (учнями, батьками, колегами, адміністрацією тощо);
- *використання гіпотез* — створення моделі розуміння на основі поглядів/гіпотез щодо певних відносин або питань, ідеї про потреби групи чи супервізанта, яка сформує подальші інтервенції супервізора.

Функції та кваліфікація супервізора

8. Ключові функції супервізора: консультативна, наставницька, супроводжуюча, прогностична, функція фасилітатора (модератора).

9. Вимоги до кваліфікації супервізора:

Фахівцями, які здійснюють супервізію у закладах загальної середньої освіти, можуть бути педагогічні та науково-педагогічні працівники, які пройшли навчання як супервізори на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» та мають сертифікат встановленого зразка.

Супервізор зобов'язаний щорічно проходити підвищення кваліфікації з розвитку професійних компетентностей в сфері супервізії та комунікації.

Супервізор має систематично проходити супервізію власної супервізійної діяльності.

Етапи та програма проведення супервізії

10. Етапи реалізації супервізії:

Індивідуальна форма проведення супервізії передбачає такі етапи:

- Ознайомлення супервізора з результатами самооцінювання педагогічного працівника та вибраними пріоритетами для розвитку.
- Проведення бесіди з планування.
- Спостереження за діяльністю педагогічного працівника.
- Проведення бесіди з аналізу.
- Застосування напрацьованих в ході спілкування з супервізором рішень щодо вирішення професійних труднощів педагогічного працівника, рекомендацій супервізора.
- Проведення бесіди з осмислення.
- Підтримка педагогічного працівника у створенні перспективного плану професійного розвитку.

11. Програма супервізії

Програма супервізії складається із 1-3 циклів супервізії.

Тривалість одного циклу супервізії становить 10 академічних годин.

№	Зміст діяльності	Години (академ.)
	Цикл супервізії	
1	Ознайомлення з результатами самооцінювання педагогічного працівника та вибраними пріоритетами для покращення професійної діяльності вчителя	1
2	Спостереження за діяльністю педагогічного працівника.	3
3	Проведення індивідуальної бесіди (діалогу).	2
4	Створення плану професійного розвитку педагогічного працівника.	2
5	Проведення індивідуального / групового обговорення.	2
	Загальна тривалість	10

Організація супервізії

12. Загальна координація

Загальну координацію проведення супервізії у регіоні за дорученням Департаменту освіти і науки Одеської державної адміністрації здійснює проректор з науково-педагогічної та методичної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» за посадовими обов'язками. Науково-методичний, організаційно-інформаційний супровід проведення супервізії, підготовку педагогів-супервізорів та супервізію їх роботи здійснює Центр супервізії та наставництва КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», що функціонує на громадських засадах.

На сайті КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» оприлюднюється список діючих педагогів-супервізорів. Список оновлюється щорічно.

13. Алгоритм організації супервізії

- супервізор може бути запрошеним адміністрацією, педагогами закладу освіти, батьківською громадою, місцевими громадами, громадськими організаціями. Ініціатор погоджує з адміністрацією закладу освіти організаційні, технічні та фінансові умови проведення супервізії;
- ініціатор обирає супервізора зі складу підготовлених фахівців, поданих у списку на сайті КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», самостійно здійснює комунікацію з супервізором щодо організації та проведення супервізії або звертається за допомогою у виборі супервізора у Центр супервізії та наставництва КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»;

- заклад освіти та супервізор укладають цивільно-правовий договір про надання послуг із проведення супервізії (у разі ведення бухгалтерського обліку через централізовану бухгалтерію – між закладами загальної середньої освіти, супервізорами та відповідним органом управління у сфері освіти);
- супервізор та педагогічний працівник складають графік, програму та план проведення супервізії; кількість циклів супервізії (від 1 до 3-х) визначає супервізор за домовленістю з педагогічним працівником;
- учасники супервізії реалізують план супервізії;
- на підставі акту про надання відповідних послуг заклад освіти здійснює оплату праці супервізора відповідно до чинного законодавства.

Супервізор може здійснювати супервізію одного чи кількох працівників закладу освіти, груп, команд та закладу освіти, в цілому.

Супервізія може проводитися одноосібно чи групою супервізорів залежно від потреби, запиту, конкретної ситуації.

Юридичний статус та умови оплати праці супервізора

14. Супервізор є особою, яка виконує функції супервізора як додаткове навантаження на договірних засадах.

15. Фінансування діяльності супервізора може здійснюватися з різних джерел: за рахунок бюджетних коштів, за рахунок позабюджетних надходжень.